

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Смолки Олексія Вікторовича на тему «Особливості проходження державної служби в окремих державних органах в Україні»

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету. Подальша розбудова незалежної і суверенної держави Україна є неможливою без створення належних організаційно-правових і структурно-функціональних засад державного механізму захисту та реалізації прав фізичних та юридичних осіб в усіх сферах суспільного життя. Невід'ємною складовою такого механізму є державна служба як, власне, виконавчий механізм вирішення усіх завдань та функцій, реалізації державних повноважень щодо забезпечення функціонування громадянського суспільства. Реформування, удосконалення та оновлення усіх інституцій державного механізму потребує створення належного науково-теоретичного, інституційного та нормативно-правового забезпечення. У контексті зазначеного, саме державній службі належить провідна роль як у вирішенні поставлених завдань, так і в її належному, ефективному та дієвому оновленні з урахуванням і державно-правових реалій, що склалися в Україні, і основних напрямків її адаптації до міжнародних стандартів публічної служби.

Питання державної служби постійно перебувають у центрі уваги вітчизняних науковців, про що свідчать наукові доробки із цієї проблематики. Безперечним є той факт, що розвиток теорії і публічної служби, і державної служби відіграв визначальну роль у значному оновленні чинного законодавства про державну службу, у т.ч. і прийнятті нового Закону України «Про державну службу» (2015). Водночас, незважаючи на як науково-теоретичні доробки, так і на новітнє законодавство у цій сфері, цілий ряд питань до теперішнього часу залишаються невирішеними, що негативно впливає як на ефективність і дієвість самого інституту державної служби, так і на функціонування державного механізму в цілому. Одним із таких важливих напрямків є питання щодо проходження державної служби в окремих державних органах, які

потребують подальшого як доктринального, так і нормативно-правового забезпечення, особливо з огляду на зміни чинного законодавства України.

Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі адміністративного та фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія» відповідно до плану наукових досліджень «Концепція розвитку адміністративного, адміністративно-процесуального права та фінансового права в умовах євроінтеграції» (на 2016–2020 рр.), що є складовою теми: «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» (державний реєстраційний номер 0116U001842).

Наукове завдання, розв'язання якого отримано в дисертації. У дисертаційній роботі поставлено за мету виокремлення та характеристика особливостей проходження державної служби в окремих державних органах як невід'ємної складової інституту державної служби, визначення стану її правового регулювання і надання пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства про державну службу з урахуванням зарубіжного досвіду.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

визначити стан наукових досліджень проходження державної служби в окремих державних органах;

надати понятійно-структурну характеристику проходження державної служби як субінституту державної служби;

визначити стан нормативно-правового регулювання проходження державної служби в окремих державних органах та шляхи його подальшого удосконалення;

надати характеристику допоміжним органам, створеним Президентом України, як сфери проходження державної служби;

виокремити та охарактеризувати особливості проходження державної служби в окремих державних органах: державних органах; допоміжних органах, утворених Президентом України; судах; органах та установах системи правосуддя; державних колегіальних органах, посади голів та членів яких не

належать до посад державної служби;

охарактеризувати особливості проходження публічної служби у країнах Європейського Союзу та визначити можливості запровадження їхнього досвіду в Україні;

надати пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства щодо проходження державної служби.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права монографічним дослідженням проходження державної служби в окремих державних органах у контексті оновлення чинного законодавства України про державну службу з урахуванням вимог щодо адаптації інституту державної служби до стандартів Європейського Союзу.

У результаті здійсненого дослідження сформульовано ряд положень і висновків, до найбільш значущих з яких належать:

у перше:

виокремлено чотири групи наукових доробок щодо проходження державної служби: 1) загальнотеоретичні питання проходження державної служби; 2) проходження окремих видів (підвидів) державної служби; 3) характеристика окремих елементів проходження державної служби; 4) судовий захист права на проходження державної служби;

визначено, що структурний аспект проходження державної служби становлять такі групи елементів: 1) обов'язкові (невід'ємні елементи, без яких проходження державної служби є неможливим); 2) факультативні (елементи, які стосуються проходження державної служби, але не є обов'язковими у кожному разі її проходження); 3) універсальні (елементи, які є характерними, насамперед, для вступу на державну службу особи, яка не є державним службовцем, але вони можуть стосуватися і державних службовців у разі їхньої участі у конкурсі для вступу на іншу посаду державної служби);

виокремлено та охарактеризовано широке і вузьке розуміння поняття «окремі державні органи»;

здійснено групування окремих державних органів у контексті ст. 91 чинного Закону «Про державну службу» на: 1) робочий орган законодавчої влади: Апарат Верховної Ради України; 2) окремі органи виконавчої влади; 3) допоміжні органи, утворені Президентом України; 4) суди; 5) органи та установи системи правосуддя; 6) державні колегіальні органи, посади голів та членів яких не належать до посад державної служби;

виокремлено та охарактеризовано особливості проходження державної служби в Апараті Верховної Ради України, зумовлені статусом парламенту;

встановлено, що визначальною особливістю проходження державної служби в органах, утворених Президентом України, є його статус «постійно діючого допоміжного органу»;

встановлено, що проходження державної служби у Службі судової охорони відповідає ознакам, притаманним державній спеціалізованій службі;

встановлено відсутність як особливостей проходження державної служби у Вищій раді правосуддя та у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, такі і самої державної служби в Національній школі суддів України, як установі системи правосуддя, що не корелюється з положеннями ст. 91 Закону «Про державну службу»;

удосконалено:

класифікацію допоміжних органів, утворених Президентом України, на види у залежності від: 1) строку дії: а) постійні; б) тимчасові; 2) особливостей правового регулювання: а) конституційні; б) законодавчі; в) нормативно-правові; 3) обсягу повноважень: б) загальні; б) спеціальні; 4) організаційної форми: офіс, рада, комісія, комітет, координаційний центр, робоча група, служба, науково-дослідний інститут; 5) від мети їхнього створення: а) координаційні; б) консультативно-дорадчі; в) допоміжні; г) дорадчі; д) без визначення статусу;

характеристику поняття «проходження державної служби» шляхом виокремлення таких аспектів: 1) понятійний; 2) структурний; 3) правовий; 4) процедурний; 5) організаційний; 6) інституційний

набули подальшого розвитку:

теза про те, що організаційний аспект проходження державної служби становлять: а) правові норми; б) посада державної служби; в) учасники проходження державної служби; г) державно-службові відносини;

характеристика законодавства про проходження державної служби в окремих державних органах шляхом виокремлення двох груп нормативно-правових актів: а) загальні, дія яких поширюється на проходження державної адміністративної служби; б) спеціальні, дія яких поширюється на проходження державної служби в конкретних державних органах;

теза про залежність «особливостей проходження державної служби» в органах, утворених Президентом України, від наявності у них апарату або секретаріату як робочого органу;

положення щодо доцільності прийняття оновлених посадових інструкцій окремих працівників апарату суду (головного бухгалтера, секретаря судового засідання, наукового консультанта), які відповідали б положенням чинного законодавства про судоустрій та статус суддів;

запропоновано зміни та доповнення до чинного законодавства України з питань державної служби.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дослідження. Положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані та достовірні. Це обумовлено тим, що методологічну основу дослідження становлять фундаментальні категорії, поняття, принципи та методи сучасної юридичної науки. Комплекс методів, використаних у дослідженні проходженні державної служби, засновано на принципах об'єктивності, системності, визначеності, детермінізму, історизму, єдності теорії та практики. Використання загальних та спеціальних методів наукового пізнання дозволило досягти поставленої мети дослідження та сприяло достовірності отриманих результатів.

Діалектичний метод став основним способом наукового пізнання явищ правової дійсності у їхньому розвитку та взаємозв'язку, за його

допомогою було розглянуто наукові погляди на поняття та зміст проходження державної служби в окремих державних органах, особливості її правового регулювання (р. 1 – р. 3). Загальнонаукові методи (структурно-функціональний та системний аналіз) стали основою при з'ясуванні теоретичних питань тематики дослідження: визначення складових компонентів проходження державної служби, критеріїв її класифікації, інституційних засад (п. 1.2, р. 2). Методи формальної логіки: гіпотези, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, класифікації набули свого втілення при характеристиці структурного, організаційного та процедурного аспектів проходження державної служби (п. 1.1), груп законодавства про проходження державної служби, груп окремих державних органів, проходження державної служби в яких досліджується; класифікації допоміжних органів, утворених Президентом України (п. 1.3). На спеціально-науковому рівні застосовано: історико-правовий метод при характеристиці стану наукових досліджень проходження державної служби в окремих державних органах (п. 1.1); формально-догматичний та порівняльно-правовий методи при характеристиці зарубіжного законодавства проходження публічної служби (р. 3); формально-догматичний метод використано при змістовному аналізі: норм чинного законодавства про проходження державної служби в окремих державних органах (п. 1.3), особливостей проходження державної служби в окремих державних органах (р. 2).

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що висновки і пропозиції, які містяться в дисертації, можуть бути використаними у:

висновки і пропозиції, які містяться в дисертації, можуть бути використаними у:

науково-дослідній сфері – для подальшої розробки наукових проблем, пов'язаних із проходженням державної служби як субінституту державної служби;

правотворчості – для надання пропозицій щодо удосконалення Законів України «Про державну службу» і «Про Антимонопольний комітет України», підзаконних нормативно-правових актів;

правозастосовній діяльності – для удосконалення практики проходження державної служби в державних органах і судової практики у справах, пов'язаних з оскарженням проходження державної служби;

навчальному процесі – для підготовки монографій, підручників та посібників із навчальних курсів «Адміністративне право України», Організація державної служби в Україні», «Запобігання та протидія корупції», «Службове право» і при викладанні відповідних дисциплін..

Особистий внесок дисертанта. Дисертаційна робота є власним авторським дослідженням, у якому наукові положення, висновки та пропозиції обґрунтовано самостійно в результаті опрацювання значної кількості джерел монографічного, нормативно-правового, правозастосовного характеру, в тому числі судової практики та зарубіжного досвіду. Ідеї та розробки, що належать співавторам не використовувалися.

Апробація результатів дисертації. Положення і висновки дисертаційного дослідження доповідалися й обговорювалися на засіданнях кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія». Положення, висновки та пропозиції, що містяться в дисертаційному дослідженні, доповідалися на: міжнародній науково-практичній конференції «Права та обов'язки людини у сучасному світі» (м. Одеса, 13–14 листопада 2020 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Новітні тенденції сучасної юридичної науки» (м. Дніпро, 4–5 грудня 2020 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин» (м. Харків, 22–23 січня 2021 р.). Результати дослідження використано при викладанні відповідних тем із навчального курсу: «Адміністративне право України», «Організація державної служби в Україні», «Публічна служба».

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях. Основні теоретичні положення і висновки дисертації містяться у 6 публікаціях, у т.ч. 2 – у наукових фахових виданнях, що входять до затвердженого переліку, 1 – у зарубіжному науковому виданні, 3 – у тезах доповідей за матеріалами науково-практичних конференцій.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

наукові праці, у яких опубліковано основні результати дисертаційного дослідження:

Смолка О.В. Особливості проходження державної служби в Апараті Верховної Ради України. *Держава та регіони*. 2020. № 4(70). С. 205-210.

Смолка О.В. Правове регулювання проходження державної служби у допоміжних органах, утворених Президентом України. *Юридичний науковий електронний журнал*. Електронне наукове фахове видання. 2020. № 4. С. 590-594.

Smolka O.V. Peculiarities of state service in the chambers of judicial authorities of Ukraine. *European Reforms Bulletin*. 2020. № 3. С. 131-135.

Смолка О.В. Особливості оцінювання результатів службової діяльності державних службовців Апарату Верховної Ради України. *Права та обов'язки людини у сучасному світі*: мат. Міжн. наук.-практ. конференції (м. Одеса, Україна, 13–14 листоп. 2020 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2020. 180 с. С. 147-151.

Смолка О.В. Особливості підвищення кваліфікації державних службовців апарату судових органів. *Новітні тенденції сучасної юридичної науки*: мат. Міжн. наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 4–5 груд. 2020 р.). Дніпро: ГО «Правовий світ», 2020. 208 с. С. 126-129.

Смолка О.В. Особливості проходження державної служби в апараті Офісу Президента України. *Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин*: мат. Міжн. наук.-практ. конференції (м.

Харків, 22–23 січн. 2021 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2021.
– 96 с. С. 45-49.

Характеристика особистості здобувача. Смолка О.В. має повну вищу юридичну освіту. У 2019 році закінчив Національний університет «Одеська юридична академія», факультет адвокатури, отримав диплом магістра з відзнакою за спеціальністю «правознавство». З 2019 по теперішній час працює помічником адвоката адвокатського бюро «Олексія Чорного». З 2019 року – аспірант кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія» заочної форми навчання. Володіє українською, російською, англійською мовами. Має 6 публікацій з проблематики дисертації.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, вміло використані спеціальні дефініції. Робота характеризується єдністю змісту, а стиль викладення сприяє доступності розуміння та сприйняття матеріалу.

Дисертація Смолки Олексія Вікторовича на тему «Особливості проходження державної служби в окремих державних органах в Україні» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167, і рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

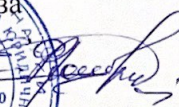
доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри морського і митного права,
Національного університету
«Одеська юридична академія»

О.П. Федотов

Рецензент:

кандидат юридичних наук, доцент, доцент
кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Є.І. Фролова

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ